

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marie Součkové a soudců JUDr. Milana Kamlacha a JUDr. Jaroslava Vlašína v právní věci žalobce: **L. Č., s. p.,** se sídlem Přemyslova 1106, Hradec Králové, zastoupeného advokátem JUDr. Blahoslavem Jindřichovským, se sídlem Nad Sokolovnou 228, Nasavrky, proti žalovanému: **Ministerstvo životního prostředí,** sídlem Vršovická 65, Praha 10, o žalobě proti rozhodnutí ministra životního prostředí ze dne 15. 11. 2004 čj. M/101110/04 SRK/755/R-1644/04, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 9. 6. 2005 č. j. 10 Ca 9/2005 - 73,

takto:

Usnesení Městského soudu v Praze ze dne 9. 6. 2005 č. j. 10 Ca 9/2005 - 73 **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

Žalobce podal včas kasační stížnost proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 9. 6. 2005 č. j. 10 Ca 9/2005 - 73, jímž byla odmítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí ministra životního prostředí, jak je uvedeno v záhlaví, a rozhodnuto o náhradě nákladů řízení.

Z odůvodnění napadeného usnesení Městského soudu v Praze vyplývá, že žalobce se žalobou domáhal přezkoumání rozhodnutí ministra životního prostředí, kterým byl zamítnut rozklad žalobce a potvrzeno rozhodnutí Ministerstva životního prostředí ze dne 21. 5. 2004 čj. MŽP 30044/03-620/5995/03, kterým nebyla žalobci udělena výjimka podle ust. § 56 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny v platném znění (dále jen „zákon č. 114/1992 Sb.“) ze základních podmínek ochrany zvláště chráněných druhů živočichů, podle § 14 odst. 2 vyhlášky č. 395/1992 Sb. a přílohy č. III této vyhlášky, kriticky ohroženého druhu sokola stěhovavého (Falco peregrinus) dle ust. § 50 odst. 1 a 2 zákona č. 114/1992 Sb., konkrétně k provádění reintrodukce jak metodou adopce v hnízdě jestřába

lesního, tak i doplňováním počtu mláďat v přirozených sokolích hnízdech a telemetrickému sledování takto doplněných jedinců na území B.

Žalobce namítl nesprávné zjištění skutečného stavu věci a poukázal na skutečnost, že dne 13. 2. 2003 ministr životního prostředí na základě doporučení rozkladové komise rozhodl tak, že žalobci udělil výjimku k reintrodukci sokola stěhovaného na B. metodou adopce do hnízda jestřába lesního a k monitoringu hnízdění sokola stěhovavého, přičemž žalobce dodržel veškeré podmínky stanovené v této výjimce. Žalobce rovněž poukázal na to, že v průběhu řízení byla pořízena řada podkladových materiálů, s nimiž nebyl vůbec seznámen a nemohl se k nim vyjádřit. Žalobce též namítl nedodržení lhůt pro vydání rozhodnutí správními orgány.

Žalovaný ve vyjádření k žalobě navrhl její zamítnutí. Nesouhlasil s tvrzením žalobce, že nesprávně hodnotil předložené důkazy. Žalovaný vyslovil názor, že neporušil zákon, když v rámci své pravomoci a odpovědnosti upřednostnil princip předběžné opatrnosti, a to zejména za situace, kdy populace sokola stěhovavého jeví tendenci k přirozené obnově, před možností uměle přispět k vytvoření podmínek pro zvýšení populace kriticky ohroženého sokola stěhovavého. Žalovaný zdůraznil, že platnost povolené výjimky, jak se o ní zmiňuje žalobce, byla omezena do 31. 12. 2003 s možností jejího prodloužení, ovšem právě s ohledem na vývoj stavu volně žijící populace. Na prodloužení platnosti výjimky nemá žalobce právní nárok a jejím neprodloužením proto nemůže být zkrácen na svých právech.

Žalovaný rovněž vyjádřil nesouhlas s tvrzením, že žalobce nebyl seznámen s podkladovými materiály a nemohl se k nim vyjádřit. Žalovaný ve vyjádření uvedl, že si je vědom porušení lhůta stanovených správním řádem pro vydání rozhodnutí, tato nesprávnost však není důvodem pro zrušení napadeného rozhodnutí.

Městský soud v Praze posoudil věc podle ust. § 56 odst. 1 zákona č. 114/1992 Sb., podle něhož může orgán ochrany přírody povolit výjimky ze zákazů u památných stromů a u zvláště chráněných druhů živočichů a rostlin a nerostů v případech, kdy jiný veřejný zájem výrazně převyšuje nad zájmem ochrany přírody. Podle ust. § 79 odst. 3 písm. f) tohoto zákona je k vydání takové výjimky příslušné Ministerstvo životního prostředí.

Městský soud v Praze konstatoval, že správní soudnictví je institutem, který slouží k zajištění právní ochrany fyzických a právnických osob, které byly rozhodnutím správního orgánu zkráceny na svých subjektivních právech. Proto žaloba musí obsahovat nejen tvrzení o tom, žalobce byl zkrácen na svých právech, ale i specifikaci toho, jakými porušeními zákona v napadeném rozhodnutí byl žalobce na svých právech zkrácen, tedy uvedení důvodů, pro které žalobce považuje rozhodnutí správního orgánu za nezákonné.

Při rozhodování o udělení této výjimky se posuzuje pouze to, zda je dán jiný veřejný zájem než zájem na ochraně přírody a zda takový zájem nad zájmem o ochranu přírody převažuje. Ze zákonné úpravy vyplývá, že orgán ochrany přírody výjimku ze zákazů stanovených zákonem může, avšak nemusí povolit. Zákon nestanoví, že za určitých okolností je správní orgán povinen výjimku udělit. V daném případě posuzovaly správní orgány možnost uměle přispět k vytvoření podmínek pro zvýšení populace kriticky ohroženého sokola stěhovavého, přičemž, jak vyplývá z obsahu napadených rozhodnutí, dospěly k rozhodnutí s ohledem na princip předběžné opatrnosti, a to zejména s ohledem na skutečnost, že populace sokola stěhovavého má tendenci k přirozené obnově, výjimku neudělit.

Na udělení výjimky tedy není právní nárok žalobce tudíž nemůže být jejím neudělením zkrácen na svých subjektivních právech. Právní sféra žalobce, pokud jde o omezení vyplývající přímo ze zákona, tak zůstává nedotčena. Není-li zde založen právní

nárok, nemůže být neudělením výjimky dotčeno či zkráceno subjektivní právo žalobce, jinak řečeno, není-li tu subjektivního práva, nemůže být žalobce na takovém neexistujícím právu zkrácen.

Městský soud v Praze uzavřel, že napadené rozhodnutí není rozhodnutím, jímž by byla založena, měněna či rušena práva žalobce, a proto žalobce nemohl být ani na žádných právech rozhodnutím zkrácen, a proto mu z uvedeného důvodu nesvědčí žalobní legitimace podle ust. § 65 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“). Proto soud žalobu odmítl podle ust. § 46 odst. 1 písm. d) s.ř.s. ve spojení s ust. § 70 písm. a) tohoto zákona. Soud proto již nezkoumal, zda v řízení před správním orgánem došlo k vadám, které mohly ovlivnit zákonnost tohoto rozhodnutí.

Žalobce podal kasační stížnost z důvodu uvedeného v ust. § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s., tedy pro tvrzenou nezákonnost rozhodnutí o odmítnutí návrhu.

Žalobce se neztotožňuje se závěrem Městského soudu v Praze, že napadené rozhodnutí není rozhodnutím, jímž se zakládají, mění, ruší nebo závazně určují jeho práva nebo povinnosti a nadále trvá na tom, že napadeným rozhodnutím byl na svých právech zkrácen. Zásadně nesouhlasí s tím, že soud žalobu odmítl podle ust. § 46 odst. 1 písm. d) s. ř. s. ve spojení s ust. § 70 písm. a) s. ř. s., podle něhož z přezkumu ve správním soudnictví jsou vyloučeny úkony správního orgánu, které nejsou rozhodnutími. Soud tuto skutečnost nesprávně posoudil, neboť žalobcem napadené rozhodnutí rozhodnutím beze sporu je. Je to rozhodnutí, které naplňuje ust. § 65 s. ř. s., neboť žalobce byl na svých právech zkrácen v důsledku porušení svých práv v předcházejícím řízení úkonem správního orgánu, jímž se zakládají, mění, ruší nebo závazně určují jeho práva a povinnosti, a tudíž se cítí být oprávněn žalobou se domáhat zrušení takového rozhodnutí, popřípadě vyslovení jeho nicotnosti.

Žalobce uznává, že na udělení výjimky, o níž se v napadeném rozhodnutí jednalo, není právní nárok, neznamená to však, že by žalobce nebyl takovým rozhodnutím zkrácen na svých subjektivních právech, která vyplývají z jiných zákonných ustanovení. V ust. § 65 s. ř. s. není výslovně stanoveno, že by mělo dojít ke zkrácení práv vyplývajících z ustanovení, podle kterých správní orgán rozhodoval, jak se Městský soud v Praze v odůvodnění svého usnesení domnívá.

Žalobce dále popisuje svůj právní statut jako státního podniku a uvádí, že dlouhodobě uznává ochranu a podporu ptáků, jejichž význam v lesích je mu dlouhodobě znám. Žalobce popisuje předmět svého podnikání a tvrdí, že v důsledku neudělení požadované výjimky byl zkrácen na svých právech vykonávat předmět podnikání, zejména je mu tím bráněno v naplňování ust. § 3 odst. 2 zákona č. 77/1997 Sb., o státním podniku.

Žalobce trvá na tom, že byl neudělením požadované výjimky zkrácen na svém právu ve smyslu ust. § 68 odst. 1 zákona č. 114/1992 Sb., podle něhož vlastníci a nájemci pozemků zlepšují podle svých možností stav dochovaného přírodního a krajinného prostředí za účelem zachování druhového bohatství přírody a udržení systému ekologické stability. Žalobce chtěl toto ustanovení naplnit v praxi, avšak neudělení výjimky mu v jeho naplnění zcela paradoxně zabránilo. Není tedy pravdou, že by nebyl rozhodnutím správního orgánu zkrácen na svých subjektivních právech.

Žalobce navrhl, aby napadené usnesení Městského soudu v Praze bylo zrušeno a věc mu byla vrácena k dalšímu řízení.

Žalovaný se ke kasační stížnosti nevyjádřil.

Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost takto:

Na základě kasační stížnosti je třeba posoudit, zda rozhodnutí žalovaného je skutečně rozhodnutím, které je vyloučeno z přezkoumání soudem ve správním soudnictví.

Podle ust. § 56 odst. 1 zákona č. 114/1992 Sb. může orgán ochrany přírody povolit výjimky ze zákazů u památných stromů a u zvláště chráněných druhů živočichů a rostlin a nerostů v případech, kdy jiný veřejný zájem výrazně převyšuje nad zájmem ochrany přírody.

Tento zákon slovem „může“ vyjadřuje naprostou (absolutní) volnost rozhodnutí orgánu ochrany přírody; tato volnost je však pouze zdánlivá, protože v případě, kdy správní orgán dospěje k závěru, že jiný veřejný zájem výrazně převyšuje nad zájmem ochrany přírody, je povinen výjimku udělit (jinak řečeno, slovo „může“ se obsahově mění na slovo „musí“, jak je ostatně známo i z výkladu a aplikace jiných právních předpisů, které toto slovní pojení obsahují).

Nejvyšší správní soud se neztotožňuje s právním názorem Městského soudu v Praze o nutnosti odmítnout žalobu proto, že na udělení výjimky není právní nárok a žalobce tudíž nemůže být jejím neudělením zkrácen na svých subjektivních právech. V této souvislosti nutno připomenout, že soudní řád správní již neobsahuje ustanovení obdobné ust. § 248 odst. 2 písm. i) o. s. ř. ve znění platném do 31. 12. 2002 a nevylučuje paušálně ze soudního přezkumu rozhodnutí o žádostech na plnění, na něž není právní nárok.

V dalším řízení Městský soud v Praze posoudí na základě uplatněných žalobních bodů především otázku, zda žalobci svědčí nějaké subjektivní veřejné právo, a pokud ano, jaké. Teprve po tomto posouzení soud rozhodne, zda je třeba žalobu odmítnout, nebo zda je třeba ji věcně projednat.

Nejvyšší správní soud dospěl k tomu, že kasační stížnost je důvodná (§ 110 odst. 1 s.ř.s.), zrušil napadené usnesení Městského soudu v Praze a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Městský soud v Praze je vázán právním názorem Nejvyššího správního soudu vysloveným v tomto rozsudku (§ 110 odst. 3 s. ř. s.).

Městský soud v Praze rozhodne v novém rozhodnutí i o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti (§ 110 odst. 2 s. ř. s.).

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 10. ledna 2007

JUDr. Marie Součková
předsedkyně senátu